

Om godkännande av avtal om och beviljande av anslag för utnyttjandet av överskottsvatten från kalkbrottet i Limhamn för stadens vattenverks räkning.

Till stadsfullmäktige i Malmö.

I en till stadsfullmäktige ställd skrivelse av den 17 maj 1943 angående anskaffande av ett pumpverk till vattentäkten i Grevie och utförande av provborrning vid vattenverket i Bulltofta lämnade drätselkammarens andra avdelning redogörelse för stadens vattenförsörjning under de närmaste åren (Bih. n:r 109/1943). Avdelningen meddelade däri, att vattenförbrukningen i staden nedgått under åren efter det pågående världskrigets utbrott, men att man kunde vänta, att sedan förbudet mot varmvattenberedning komme att upphävas, förbrukningen åter skulle stiga. Från vattentäkten i Grevie kunde endast uttas tämligen begränsade kvantiteter vatten utöver de, som uttagits år 1939, då det hittills största uttaget ägt rum. Från vattentäkten i Vomb kunde icke på flera år ännu erhållas något vatten, enär rör för ledningar därifrån till staden icke kunde anskaffas under nuvarande förhållanden.

Avdelningen ansåg fördenskull, att staden borde såsom provisorium anskaffa vatten från annat håll för mötande av den brist på vatten, som kunde uppkomma, innan vattnet från vattentäkten i Vomb kunde föras fram till staden. I detta syfte föreslog avdelningen bl. a., att provborrningar skulle företagas ned i kalkberget vid vattenverket i Bulltofta. Stadsfullmäktige biföllo detta förslag.

Sedan provborrningarna visat, att vatten i beräknade kvantiteter kunde erhållas, begärde avdelningen i framställning den 5 oktober 1943 anslag för utförande av tre brunnar vid vattenverket i Bulltofta jämte pumphus m. m. (Bih. n:r 183/1943). Stadsfullmäktige beviljade begärt anslag. Arbetena på de nya brunnarna pågå.

Avdelningen räknar med att dessa tre brunnar tillsammans skola lämna en vattenmängd av c:a 20 l per sek, vilket motsvarar c:a 5 % av kapaciteten hos vattentäkten i Grevie.

Såsom framgår av vad avdelningen anfört i förstnämnda skrivelse, beräknas förbrukningen av vatten i staden under första året, efter det att varje restriktion ifråga om beredande av varmvatten upphävts, komma att med c:a 10 % överstiga 1939 års förbrukning.

För att kunna möta denna beräknade ökning av vattenförbrukningen måste åtgärder vidtagas utöver de avdelningen ovan angivit.

I kalkbrottet i Limhamn erhållas icke obetydliga mängder vatten. Enligt uppgifter från kalkbrottets ägare, Skånska Cementaktiebolaget, ha under åren 1941 och 1942 uppfordrats i medeltal 33 resp. 35 liter vatten per sekund. Vattenmängden har växlat mellan 22 och 54 liter per sekund. Av det uppfordrade vattnet använder bolaget större delen eller för närvarande c:a 26 liter per sekund vid sina industrianläggningar i Limhamn. När industrianläggningarnas hela kapacitet tages i anspråk, behöver bolaget med nuvarande anordningar en vattenkvalitet, som beräknas till 39 liter per sekund.

Emellertid har bolaget förklarat sig villigt att på vissa villkor vidtaga anordningar för ett bättre tillvaratagande av vattnet vid anläggningarna bl. a. genom att låta kylvattnet cirkulera. Härigenom beräknas bolagets totala vattenförbrukning nedgå till 14 liter per sekund vid nuvarande drift och 19 liter per sekund vid full drift.

Om dessa anordningar komma till stånd, kan man räkna med att ett överskott på vatten uppstår av i medeltal 20 resp. 15 liter per sekund. Genom anordnandet av en vattenbassäng i botten av kalkbrottet skulle man kunna erhålla möjlighet att uttaga en i det närmaste konstant kvantitet vatten från kalkbrottet.

Då sålunda möjligheter föreligga att erhålla överskottsvatten från kalkbrottet i Limhamn, har avdelningen trätt i förhandlingar med bolaget rörande de villkor, under vilka staden skulle kunna få disponera detta överskottsvatten.

Förhandlingarna hava resulterat i bilagda, under förbehåll av stadsfullmäktiges godkännande avslutna överenskommelse (Bil. A), vilken avdelningen härmed får underställa stadsfullmäktiges prövning.

Avtalet innebär i huvudsak följande.

Staden medgives att taga vatten från kalkbrottet under tiden intill dess att staden i erforderlig omfattning kan erhålla vatten från vattentäkten i Vomb.

Bolaget förbinder sig att på egen bekostnad installera pumpverk och andra anordningar, erforderliga för ovan nämnda cirkulation av kylvattnet i vissa av sina anläggningar.

Staden medgives att i kalkbrottet magasinera intill 45,000 m³ vatten och att för sitt behov nyttja så mycket av den magasinerade kvantiteten, som överstiger 5,000 m³, vilken vattenmängd bolaget ansett kunna vara erforderlig för att trygga dess behov av vatten.

Staden medgives att i kalkbrottet anlägga pumpverk för uppfordring av 30 liter vatten per sekund till en reningsanläggning, som staden skall anlägga väster om Kalkbrottsgatan på sin mark. Staden skall i pumpverket installera en automatiskt driven centrifugalpump med en kapacitet av 25 liter per sekund för uppfordring av vatten, som erfordras för bolagets räkning. Pumpverket och centrifugalpumpen skola bekostas av staden.

Bolaget förbinder sig att tillhandahålla elektrisk energi. Den energi, som erfordras för pumpverket i kalkbrottet, skall lämnas avgiftsfritt, men för den energi, som lämnas till det pumpverk, som staden måste utföra vid reningsanläggningen för vattnets inledande i stadens vattenledningsnät, skall till bolaget utgå ersättning, motsvarande det av bolaget erlagda genomsnittspriset, ökat med 0,5 öre per kWh.

För det vatten, som uppfordras från kalkbrottet för stadens räkning, skall staden till bolaget erlægga en avgift av ett öre per m³.

Från den tidpunkt, då staden fått sitt behov av vatten tillgodosett från anläggningar i Vomb, skola pumpanläggningen i kalkbrottet och övriga stadens hithörande anläggningar öster om Kalkbrottsgatan stå i reserv. Staden skall nämligen vid behov äga rätt att tillfälligtvis taga vatten från kalkbrottet, så länge och i den mån vatten kan tillhandahållas med hjälp av de utförda anläggningarna. Som ytterligare kompensation för bolagets utgifter i anledning av avtalet skola nu berörda anläggningar öster om Kalkbrottsgatan vid denna tidpunkt utan vederlag tillfalla bolaget, dock skall bolaget väl underhålla desamma, så länge de skola tjäna stadens ändamål. Sedan anläggningarna använts för vattenanskaffningen under tiden intill dess vatten kan erhållas från Vomb, representera de för staden allenast ett obetydligt värde.

Beträffande övriga i huvudsak formella bestämmelser får avdelningen hänvisa till avtalet.

Som framgår av vad ovan anförts rörande avtalets bestämmelser, blir bolaget nödsakat att utföra vissa kostnadskrävande anordningar för åstadkommande av cirkulation av kylvattnet inom bolagets anläggningar. Detta i förening med den omständigheten, att bolaget redan har en anläggning i kalkbrottet för uppfordring av vatten, vilken anläggning är fullt brukbar för bolagets behov men icke kan användas, om staden skall taga vatten från kalkbrottet, har motiverat bolagets i avtalet innefattande krav att erhålla ersättning för det vatten staden använder, samt att anläggningarna i kalkbrottet sedermera skola utan ersättning tillfalla bolaget.

Avdelningen finner villkoren under förhandevarande omständigheter vara för staden antagbara och hemställer, att stadsfullmäktige måtte godkänna avtalet.

Vattnet i kalkbrottet har enligt prov den 1 juli 1943 en hårdhetsgrad av 23 tyska grader mot 15 grader i stadens vattenledningsvatten. Dess halt av klor är något lägre än den i i vattenledningsvattnet. Det är i fysikaliskt och kemiskt hänseende fullt användbart såsom vattenledningsvatten. Då vattnet i kalkbrottet rinner fram i öppna diken till uppfordringsbassängen och därigenom utsättes för risk för viss förorening, blir det nödvändigt att rena detsamma. Avdelningen avser, som framgår av vad ovan sagts, att för detta ändamål anlägga ett mindre reningsverk väster om Kalkbrottsgatan, där vattnet skall snabbfiltreras och behandlas med klor. För att minska risken för

föroreningar komma särskilda anordningar att vidtagas ifråga om renhållningen i kalkbrottet. Efter reningen kommer vattnet att bli fullgott.

I pumpverket i kalkbrottet skola installeras, förutom den i avtalet omförmälda automatiska centrifugalpumpen, två elmotordrivna centrifugalpumpar med en kapacitet vardera av 15 liter per sekund. De skola förses med ett gengasdrivet reservmaskineri. För samtliga pumpar uppföres en byggnad av tegel.

Reningsanläggningen skall bestå av tre snabbfilter för vardera 10 liter per sekund, en klorammoniak-anläggningen, en lågreservoar för 500 m³ vatten och pumpar för vattnets inledande i stadens ledningsnät samt en pump för spolning av snabbfiltren. Dessa anläggningar skola inrymmas i en byggnad, förlagd till stadens mark väster om Kalkbrottsgatan och söder om Hammars park. Pumparna skola vara elmotordrivna och förses med gengasdrivet reservmaskineri.

För förbindelsen mellan reningsanläggningen och stadens rörnät erfordras en ledning i Kalkbrottsgatan fram till Linnégatan. Ledningen bör givas en diemension av 300 mm. Dess längd blir 1,500 m. Sedan staden erhållit vatten från Vomb, kommer ledningen bortsett från dess betydelse som reserv, att bli till nytta för vattendistributionen inom Limhamn.

Kostnaderna för samtliga de anläggningar, som skola bekostas av staden, uppgå till 290,000 kr enligt här bilagda kostnadsberäkning, till vilken avdelningen får hänvisa. (Bil. B.).

Avdelningen räknar med att så mycket vatten kommer att tagas från kalkbrottet i Limhamn under tiden till dess att staden erhåller vatten från Vomb, att kostnaderna för de anläggningar, vilka icke komma att i fortsättningen användas annat än för reservändmål, skola kunna bli åtminstone i det närmaste slutamorterade.

Under åberopande av det anförda får drätselkammarens andra avdelning hemställa, det stadsfullmäktige bille besluta

att godkänna bilagda avtal med Skånska Cementaktiebolaget om utnyttjandet av överskottsvatten från kalkbrottet i Limhamn för stadens vattenverks räkning,

att bevilja drätselkammarens andra avdelning anslag med 290,000 kr för utförande av behövlige anläggningar för utnyttjande av nyssnämnda överskottsvatten samt

att anvisa erforderlige medel.

Malmö den 14 mars 1944.

På drätselkammarens andra avdelnings vägnar:

N. O. Persson.

Rolf Bruzelius.